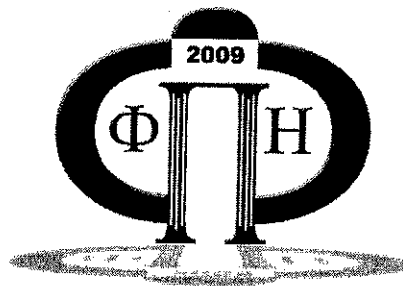

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА	
ПРИМЉЕНО:	15. 07. 2016
	961/16

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени урађеног магистарског рада

*„Глобализација и безбједносни концепт Новог свјетског поретка“,
кандидата Ђурађа Дрљаче*

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Наставно-научно вијеће Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци, одлуком бр. 08/3.1141/13, од 17.07.2013. године, именовало је Комисију за оцјену и одбрану магистарског рада *Глобализација и безбједносни концепт Новог свјетског поретка*, кандидата Ђурађа Дрљаче, у сљедећем саставу:

1. Проф. др Душко Вејновић, редовни професор, ужа научна област Теоријска социологија, Висока школа унутрашњих послова Бања Лука, председник;
2. Проф. др Драгомир Вуковић, ванредни професор, ужа научна област Посебне социологије, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, члан.
3. Проф. др Миодраг Ромић, ванредни професор, ужа научна област Посебне социологије, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, члан-ментор;

Комисија је прегледала и оцијенила магистарски рад под називом *Глобализација и безбједносни концепт Новог свјетског поретка*, кандидата Ђурађа Дрљаче, и Наставно-научном вијећу Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци подноси сљедећи

ИЗВЈЕШТАЈ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:**1. Биографски подаци**

Кандидат Ђурађ Дрљача је рођен, 15.06.1965. године, у Санском Мосту. Основну и средњу машинску школу завршио је у Санском Мосту 1987. године, а Војну академију КоВ 1993. године у Београду. Тренутно је активни официр у чину потпуковника у Армији Босне и Херцеговине, на пуковничком положају. Члан је више професионалних организација и асоцијација у Армији Босне и Херцеговине.

У школској 2009. години кандидат Ђурађ Дрљача је уписао постдипломске студије *Савремена социологија* на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци. Положио је све испите предвиђене Наставним планом постдипломског студија и пријавио магистарску тезу под називом *Глобализација и безбједносни концепт Новог свјетског поретка*.

Активно се служи енглеским и руским језиком.

2. Библиографија

Кандидат Ђурађ Дрљача је аутор више стручних радова и анализа из подручја безбједности.

1. УВОДНИ ДИО ОЦЈЕНЕ МАГИСТАРСКОГ РАДА

Магистарски рад, укључујући и литературу, написан је на 131 страници А4 формата, фонт 12, у прореду 1,5. Поред уводног и закључног дијела, рад садржи 5 тематских и 38 подтематских цјелина.

Кориштена је референтна литература, домаћа и страна, те интернет извори. Магистарска теза садржи сљедећа поглавља:

УВОД	4
1. ТЕОРИЈСКО-МЕТОДОЛОШКИ ПРИСТУП	7
1.1. Проблем и предмет истраживања	7
1.2. Научни циљеви истраживања	10
1.3. Хипотетички оквир	11
1.4. Методе истраживања	12
1.5. Очекивани резултати истраживања	13
2 ГЛОБАЛИЗАЦИЈА	13
2.1. Глобализација: Проблем дефинисања.....	13
2.2. Генеза глобализације	16
2.3. Почети социолошке мисли о глобализацији	23
2.4. Појам глобализације	27
2.5. Вестернизација и американизација	32
2.6. Глобализација–претпоставка глобалног благостања или неоколонијализма	39
3. НОВИ СВЈЕТСКИ ПОРЕДАК	40
3.1. Глобализација као процес реализације идеје Новог свјетског поретка	48
3.2. Идеологија Новог свјетског поретка	49
3.3. Аспекти Новог свјетског поретка	50
3.3.1. Геоекономски аспект	51

3.3.2. Економски аспекти	53
3.3.3. Геополитички аспекти	55
3.3.4. Политички аспекти	58
3.3.5. Војно - безбједносни аспекти	63
3.4. Механизми Новог свјетског поретка	67
4. БЕЗБЈЕДНОСНИ АСПЕКТ НОВОГ СВЈЕТСКОГ ПОРЕТКА	70
4.1. Појам безбједности	71
4.2. Безбједност као специфична друштвена појава и процес	
4.4. Глобалне пријетње, изазови и глобални односи моћи	79
4.5. Глобални трендови	84
4.6. Институционални модели безбједности	85
4.7. Успостава наднационалних система безбједности	89
4.8. Међународна безбједност	91
4.9. Замисао и концепт безбједности	92
4.9.1. Реалистички приступ	96
4.9.2. Либерално-институционалистички приступ	96
4.9.3. Алтернативно-критички приступ	97
4.9.4. Глобалистички приступ	98
5. НОВЕ ДИМЕНЗИЈЕ КОНЦЕПТА БЕЗБЈЕДНОСТИ - САВРЕМЕНИ КОНЦЕПТ МЕЂУНАРОДНЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ	98
5.1. Концепт свеобухватне безбједности	99
5.2. Култура безбједности у новом концепту међународне безбједности	103
5.3. Производ културе међународне безбједности	106
5.4. Перспективе безбједности савременог свијета	108
5.5. Глобална неједнакост и глобални расколи	112
ЗАКЉУЧАК	116
ЛИТЕРАТУРА	125

Магистарски рад садржи списак од 84 библиографске јединице (књиге, зборници, часописи) и 1 интернет извор.

2. ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА

Избор теме и истраживање које је кандидат провео засновани су на интересовању за актуелне односе у свијету. Кандидат истиче да је глобализација доминантан процес који интензивно одређује облик свијета и далекосежно мијења карактер националне државе и глобалног поретка, остављајући велике посљедице на све државе, а посебно на државе у транзицији.

Проблем на који кандидат указује огледа се у ставу да глобализација утиче на стварање Новог свјетског поретка. Парадигма која прати безбједност огледа се у томе који субјекат стоји иза појединих врста безбједности. Ако иза индивидуалне безбједности стоји индивидуа, иза националне - држава, односно нација, поставља се питање који субјекат стоји иза глобалне безбједности. Сходно томе, оправдано је постављено и питање да ли је безбједносни концепт Новог свјетског поретка прави одговор на те изазове или је то, у ствари, највећа опасност и за људску популацију од њеног постанка.

Предмет истраживања усмјерен је на сагледавање утицаја глобализације на процес стварања и реализације безбједносног концепта Новог свјетског поретка.

Научни циљ истраживања, у овом раду, има своје исходиште у стицању научних сазнања путем научне дескрипције и научне класификација унутар дате

теме, односно проблема. Посебни циљеви истраживања односе се на успостављање узрочно-последичних веза између глобализације и новог безбједносног концепта.

Након утврђивања циљева истраживања, кандидат је формулисао *хипотетички оквир* истраживања. Основна хипотеза гласи: Због тежње да се креира Нови свјетски поредак и створи глобално друштво у ком се унифицирају и генерализују друштвени процеси и институције, јављају се теорије које процес глобализације сагледавају кроз призму успоставе Новог свјетског поретка. Основ за реализацију наведеног представља изградња новог безбједносног концепта.

Посебне хипотезе, које су у овом раду провјераване, а на основу којих су презентовани резултати и њихов значај за теорију и савремену праксу, односе се на следеће релације и теоријске погледе:

- теорију глобалних система;
- теорију доминације у свим аспектима процеса глобализације;
- теорију свјетске владе, као недефинисан циљ или потребу;
- теорију модернизације и развоја човјечанства;
- теорију међународних односа;
- теорију одговора човјечанства на асиметричне изазове и пријетње које су дошле са процесом глобализације и
- теорију нужности употребе и легитимности употребе силе и насиља на глобалном нивоу.

До сада су вршена многа научно релевантна истраживања овог проблема како код нас, тако и у свијету. Истраживање које је овај кандидат предузео има своју специфичну научну димензију и као такво доприноси повећању научног сазнања о утицају глобализације на процес стварања и реализације безбједносног концепта Новог свјетског поретка.

3. МАТЕРИЈАЛ И МЕТОД РАДА

Материјал за израду магистарског рада кандидат је фундаирао на проучавању литературе и докумената наведених у литератури. Материјал је обликован коришћењем научних *метода*.

Како је предмет рада веома комплексан, кориштене су различите методе, како би се на адекватан начин постигао постављени циљ. Главне методе које су кориштене у раду су: метод анализе садржаја, компаративни метод и метод научне класификације. Примјењене методе су адекватне за истраживање које је урађено. У односу на план истраживања који је дат у пријави магистарског рада у истраживању није дошло до промјене. Добијени резултати су јасно приказани.

4. РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

У магистарском раду је назначен основни хипотетички став да постоји узрочно-последични однос између процеса глоблизације и реализације безбједносног концепта Новог свјетског поретка. На основу резултата истраживања наглашен је значај проблема и указано на могућа рјешења.

У првом поглављу магистарског рада кандидат Ђурађ Дрљача је одредио основну методологију рада, односно приказао теоријско-методолошки приступ који је примјењен у истраживању утицаја глобализације на успостављање Новог безбједносног концепта. У овом дијелу приказани су проблем и предмет истраживања, научни циљеви истраживања, хипотетички оквир, методе

истраживања и очекивани резултати истраживања.

У другом поглављу кандидат разрађује питања о глобализацији, генези глобализације, почецима социолошке мисли о глобализацији, појму глобализације, вестернизацији и американизацији, те о глобализацији као претпоставци глобалног благостања или неоколонијализма

У трећем поглављу кандидат разматра питања која се односе на Нови свјетски поредак. Унутар тог поглавља анализира глобализацију као процес реализације идеје Новог свјетског поретка, затим анализира идеологију Новог свјетског поретка и аспекте Новог свјетског поретка (геоекономске, економске, геополитичке, политичке и војно-безбједносне), да би у завршном дијелу овог поглавља представио механизме Новог свјетског поретка.

У четвртном поглављу описани су и анализирани безбједносни аспекти Новог свјетског поретка. Унутар овог поглавља кандидат разматра следеће: појам безбједности; безбједност као специфичну друштвену појаву и процес; субјекте безбједности; институционалне моделе безбједности; успоставу наднационалних система безбједности; међународну безбједност; замисао и концепт безбједности. При анализи замисли и концепата безбједности кандидат је детаљно разрадио реалистички приступ, либерално-институционалистички приступ, алтернативно-критички и глобалистички приступ.

У петом поглављу магистарског рада кандидат Ђурађ Дрљача је анализирао нове димензије концепта безбједности, односно савремени концепт међународне безбједности: концепт свеобухватне безбједности, културу безбједности у новом концепту међународне безбједности, производ културе међународне безбједности, перспективе безбједности савременог свијета, те глобалну неједнакост и глобалне расколе.

У закључном дијелу кандидат је сумирао ставове из претходних поглавља. Напомиње да мноштво значења која се приписују појму глобализација, као и непостојање дефиниције која би била општеприхваћена, свједоче о контроверзности овог појма. Поједини аутори глобализацију схватају као планетарни процес који се не може зауставити, док други под овим појмом подразумевају незаустављиво ширење и доминацију западне цивилизације. Наглашава да изградња глобалног друштва има своје негативне и позитивне посљедице. За велики број припадника људске популације отворио се низ проблема и питања која су у већој или мањој мјери повезана са трендом глобализације. Кроз процес глобализације националне државе су уздрмане, односно поткопане активношћу транснационалних актера. Преиспитивањем међународне политике последије окончања хладног рата намеће се закључак да је неодрживо својевремено општеприхваћено мишљење да ће глобализовани свијет постати рационалнији и безбједнији. Показало се да се нису обистиниле тврдње оних, који су процес глобализације и успостављање глобалног поретка најављивали као формулу за обезбјеђење хармоније економског и политичког развоја глобалног друштва, као и прогреса, мира и међународних односа заснованих на сарадњи. Иако је тешко поуздано одредити будуће тенденције транснационалних ризика с обзиром на глобалну безбједност, констатује да је процес успостављања глобалног поретка праћен низом комплексних и хитних проблема чије импликације доприносе да проблем безбједности буде све више примарно питање савременог свијета. Нови свјетски поредак који произилази из савремене глобализације тежи деструкцији суверених земаља и њиховом уједињењу у централизоване систем контроле. Безбједносни концепт новог свјетског поретка се заснива на свјесном и циљаном стварању пријетње, оснивању снага за реакцију и на употреби тих снага. Другим ријечима, нови свјетски поредак не може опстати на

просперитету, већ на вјештачки изазваним кризама које су услов за његов опстанак.

Резултати до којих је кандидат Ђурађ Дрљача дошао у овом истраживању су правилно, логично и јасно тумачени.

5. ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ

Комисија сматра да је кандидат Ђурађ Дрљача обавио релевантно научно истраживање у складу са пријављеном темом. Магистарски рад, под називом *Глобализација и безбједносни концепт Новог свјетског поретка* представља самостално истраживање у којем је кандидат дошао до сазнања која имају свој теоријски, научни и друштвени допринос.

У овом раду кандидат Ђурађ Дрљача је показао смисао за избор специфичне теме која није изучавана, као и смисао за научно-истраживачки рад, примјену научне методологије и научног поступка у истраживању. Магистарски рад *Глобализација и безбједносни концепт Новог свјетског поретка* представља научни и друштвени допринос аутора постојећим сазнањима о утицају глобализације на безбједност људске популације у условима настанка Новог свјетског поретка

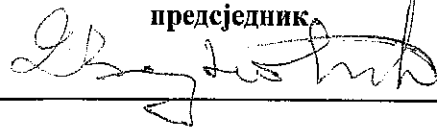
На основу наведеног Комисија сматра да кандидат Ђурађ Дрљача испуњава законске и стручне услове за одбрану магистарског рада и Наставно-научном вијећу Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци упућује

ПРИЈЕДЛОГ

да кандидату Ђурађу Дрљачи одобри јавну одбрану магистарског рада из области социолошких наука на тему *Глобализација и безбједносни концепт новог свјетског поретка*.

КОМИСИЈА:

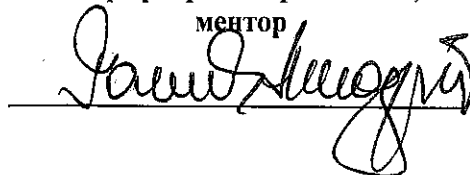
1. Проф. др Душко Вејновић,
предсједник

2. Проф. др Драгомир Вуковић,
члан

3. Проф. др Миодраг Ромић,
ментор

Бања Лука, 13.07.2016.